

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

MEDITATIE

Och, dat zij zulk een hart hadden om Mij te vrezen en al Mijn geboden te alen dagen te onderhouden, opdat het hun en hun kinderen welging in eeuwigheid.

Deuteronomium 5:29

Menselijkerwijs gesproken maakt God ons Zijn wens kenbaar. Dat moet toch onze volle aandacht krijgen. Niet minder omdat het in deze wens over ons gaat: dat we Hem zouden vrezen en Zijn geboden houden. Uit de wens blijkt ook hoe de Heere wil dat wij dit zullen doen: met 'zulk een hart'. Wat wordt daarmee bedoeld? Het antwoord op deze vraag is van groot belang. Het gaat immers om onze eeuwige zaligheid zoals het slot van de wens duidelijk maakt. De context van de tekst geeft antwoord op de vraag.

Na veertig jaar van omzwerven in de woestijn zijn de kinderen Israëls gekomen aan de grenzen van het beloofde land. Ze staan op het punt om er binnen te gaan. Mozes mag echter niet mee naar binnen vanwege zijn zonde. Hij laat ze echter niet zomaar gaan. Lees maar in het boek Deuteronomium wat Mozes het volk meegeeft. Hij herinnert het volk aan de daden en de woorden van de HEERE. Beloften en bedreigingen houdt hij het volk voor. Beloften voor de gehoorzamen, en bedreigingen jegens de ongehoorzamen.

Mozes herinnert het volk niet alleen aan de daden en woorden van de HEERE. Hij spreekt hen ook aan op een hele persoonlijke ervaring die ze hebben gehad. Het was bij de Sinai toen ze geconfronteerd werden met Gods grootheid en heerlijkheid. We lezen dit in Deuteronomium 5. Bij het zien van de grootheid en heerlijkheid van God en het horen van Zijn stem is het volk overtuigd dat ze voor God niet kunnen bestaan. De oudsten van het volk gaan vervolgens tot Mozes. Hoor maar wat ze zeggen: "Indien wij voortvoeren de stem des HEEREN onzes Gods langer te horen, zo zouden wij sterven". Hebben we zo al eens het Woord van God gelezen, de prediking daarvan gehoord. Dat u de

grootheid en de heiligheid van God zag, hoorde en voelde; en daardoor eigen kleinheid en onheiligheid inleefde: dat God een verterend vuur is bij Wie niemand wonen kan.

Uit het verzoek van het volk moeten we niet afleiden dat ze zich onttrekken aan het spreken van God. Dat zou de makkelijkste weg zijn. Het gebeurt maar al te vaak. Door je van de kerk af te keren en eigen wegen te gaan. Het kan ook heel subtiel, door gewoonweg het spreken van de Heere weg te duwen uit je leven. Er zijn indrukken geweest van dood en eeuwigheid. Maar het gaat weer over. En iedere zondag twee keer in de kerk... Verhard. Herkenbaar? Zo is het niet bij het volk bij de Sinai. Ze erkennen dat God het volste recht heeft om tot hen te spreken. Dit blijkt uit hoe ze spreken over 'de stem des HEEREN onzes Gods'. Echter, Gods stem horen betekent wel hun dood. Ze kunnen voor God niet bestaan. Kennen we hier iets van? Dat het Woord dat mij veroordeelt niet langer door mij krachteloos wordt gemaakt doordat ik scherm met mijn onmacht en onwil. God heeft recht om te spreken, om te eisen. Ik heb geen recht om Zijn spreken te negeren, om Zijn wet te overtreden. Mijn onmacht en onwil wordt dan schuld. Zulk een hart heeft nu behoefte aan een middelaar. Daarom vraagt het volk aan Mozes of hij voor hen met God wil spreken om ze aan hen Zijn woorden door te geven. Op deze vraag antwoordt de Heere positief: Mozes zal voor hen zijn middelaar. Hierop volgt de wens van God dat het volk altijd 'zulk een hart' zou hebben om Hem te vrezen. Het is de goddelijke goedkeuring over de houding van het volk. Dat is geen toevallige bijzaak, maar het blijkt een wezenlijk bestanddeel te zijn van het vrezen van de Heere. Gods wet kan uiteindelijk alleen maar beantwoord worden door het offer van een verslagen hart en een verbroken geest. Het geheim van dit antwoord ligt niet in de mens, ook niet in het verslagen hart, maar buiten de mens. Zulke harten zien van zichzelf af en verwachten het van een middelaar die voor hen met

God spreekt. In deze geschiedenis is dat Mozes. We weten dat in Christus volle werkelijkheid is. Dan is het: 'Geef mij Jezus of ik sterf, want buiten Jezus is geen leven maar een eeuwig zielsverderf'.

Waarom moet het volk Gods wens horen aan de grenzen van het beloofde land? Wel, omdat het nu overwegend een ander volk is dan toen bij de Sinai. Het merendeel is immers gestorven in de woestijn. Het jonge volk aan de grenzen van het beloofde land moet horen welk hart de Heere aangenaam is. We moeten telkens weer horen wat God aangenaam is. Onze kinderen en onze jongeren moeten het immers ook weten! Dit is ook nodig omdat het de wens van God is dat wij *blijvend* 'zulk een hart' hebben. Deze houding mag niet een eenmalige zaak zijn. Deze houding wordt door God blijvend gevraagd en is Hem aangenaam.

Iemand kan nog tegenwerpen dat hij of zij zo'n hard hart heeft. 'Wanneer dat zo is, maak dan van de wens van God eens uw gebed. Onze wensen getuigen zo dikwijls van onze onmacht. God Die 'zulk een hart' wenst voor ons, bezit ook de macht om 'zulk een hart' te geven. Deze aansporing geldt ons allen, ook hen die de Heere mogen vrezen maar nog zo de hardheid van hun hart moeten inleven. 'Hoe moet ik dan pleiten?' Wel, er is maar een houding die ons past, een houding die God aangenaam is: met een verbroken hart en een verslagen geest. Tenslotte is er in de wens nog iets dat onze aandacht vraagt. Het gaat daarin over onze eeuwige bestemming. De wens is voluit betrokken op ons eeuwig heil. Laten we toch niet over de ernst daarvan heen lezen (leven). De wens eindigt immers met: 'Opdat het hun en hun kinderen welging in eeuwigheid.' God meent het. In Zijn beloften. Maar ook in Zijn bedreigingen. Dat de Heere toch niet nadat wij Zijn uitdrukkelijke wens vernomen hebben over ons moet klagen: 'Och, dat Mijn volk naar Mij gehoord had, dat Israel in Mijn wegen gewandeld had' (Psalm 81:14).

A. Hoekman

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een mediatie geplaatst van ds. A. Hoekman over Deuteronomium 5:29. Van de hand van ds. P. den Butter treft u een vervolgartikel aan over de woorden van Agur. Ds. M.C. Tanis schrijft over 2 Tim. 2:8 onder het opschrift "Gedenken waard" en een klein stukje over prof. G. Wisse omdat het 50 jaar geleden is dat hij overleed. In verband daarmee is een artikel van de hand van prof. Wisser overgenomen dat als titel draagt: "Leven op de belofte." Ds. K. Hoefnagel schrijft in zijn vragenrubriek over "de vluchtende profeet." Ds. J.M.J. Kieviet vervolgt zijn serie over de verzegeling met de Heilige Geest en schrijft een column over de vergaderwijze van de Generale Synode die serieuze overdenking zeker waard is. Ds. P. Roos levert onder de titel "Breezers" zijn bijdrage.

Amtsdragersconferentie

Nogmaals willen wij uw aandacht vragen voor de te houden amtsdragersvergadering. Deze zal gehouden worden D.V. *zaterdag 8 december* in de Chr. Geref. Kerk van Sliedrecht-Centrum, Kerkbuurt 74. Aanvang 14.00 uur. Sluiting 16,30 uur. Ds. P. den Butter zal een inleiding houden over het onderwerp:

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk.
Telefoon: 0184-669116.
Fax: 084-2220131.
Email: pand@solcon.nl
Girerek. 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.
Abonnementsprijs € 8,50 per jaar.
Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 8 dollar per jaar.
Advertenties € 0,38 per mm met een kolombreedte van 6 cm.
Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

"Verschillende geloofsbeleving?" Er zijn verschillen in geloofsbeleving, maar de vraag kan terecht gesteld worden of wij in onze kerken nog wel allemaal hetzelfde geloven. Het is een goede zaak daar met elkaar over na te denken, elkaar op te scherpen en toe te rusten vanuit Gods Woord en het belijden der kerk. Het is een belangrijk onderwerp. We hopen dan ook van harte dat er velen zullen komen en dat er een vruchtbare bespreking mag volgen op het onderwerp.

Ds. P. van Zonneveld

Zondag 18 november mocht ds. P. van Zonneveld weer voor het eerst na zijn rugoperatie voorgaan in de bediening van het Woord. Het is een wonder dat dit kon en mocht. De Heere heeft het wel willen maken. De Heere geve dat ds. Van Zonneveld nog enige tijd de kerken mag dienen in het uitdragen van Gods Woord en Hij verbinde er Zijn zegen aan

tot uitbreiding van Zijn Koninkrijk en tot onderwijs voor Gods kinderen.

Br. A. Beukers

De lichamelijke toestand van onze br. Beukers gaat langzaam aan vooruit. Het is een wonder dat dit zo mag zijn op zo'n hoge leeftijd. Er hebben immers twee ingrijpende operaties plaatsgevonden: eerst een hartoperatie en daarna een nier weggenomen. We wensen onze br. en zijn vrouw van harte sterkte toe en bovenal de nabijheid des Heeren.

Verschijning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. 13 december verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 6 december. Bij voorbaat hartelijk dank voor uw medewerking.

AvH

Bijbelstudie

Woorden van Agur - 10

Spr. 30:11-14: Er is een geslacht....

Agur schrijft over een geslacht van mensen waar anderen geducht last van kunnen hebben, met name als ze hun wreedheid uitleven. Rein in eigen ogen, hoog boven anderen verheven en bovendien wreed en meedogenloos. Zulken waren er kennelijk in zijn dagen. Ook de Oudtestamentische profeten zijn zulke mensen tegen gekomen. In de dagen van de Heere Jezus waren ze er nog steeds. Paulus kondigt aan dat ze er in het laatste der dagen weer zullen zijn. Dat alles maakt duidelijk dat we er op bedacht moeten zijn dat ze er ook in onze dagen zijn. Daarom moeten we goed naar het door Agur getekende portret kijken. Herkennen we wat? Herkennen we ook trekken van overeenkomst met ons eigen portret? Anders gezegd: Wat laat eerlijk zelfonderzoek ons zien? We gaan dus nog eens kijken naar wat Agur ons hier voorhoudt.

Categorie 1

Ze zijn rein in eigen ogen. Terwijl ze in Gods ogen toch vies en vuil zijn. Laten we ze dan maar geveinsden noemen. Huichelaars, toneelspelers, die naar buiten toe een schone schijn ophouden en zich heel netjes voordoen. Door hun keurige gedrag en hun uiterlijke vroomheid schoppen ze het soms nog ver ook. In de kerk worden ze soms zelfs wel ambtsdrager. Ook nog wel dominee. Maar in het verborgene - en dat ziet de Heere! - die-

nen ze de zonde en zitten ze vast aan het kwaad.

Zulke Farizeërs waren er ook. Jezus heeft hen willen ontmaskeren toen Hij hen witgepleisterde graven noemde; graven die er van buiten keurig uitzien, maar van binnen zijn ze vol verrotting en doodsbeenderen. Zo zijn ze dan in Gods ogen, ook al kunnen ze dit voor hun medemensen soms nog heel handig camoufleren.

Van buiten bezien dus degelijk en deugzaam. Maar in het geniep lezen ze vuile blaadjes of bekijken sex-sites op internet. Sommigen plegen incest met hun kinderen. In het geheim bedriegen ze een ander en begaan fraude of iets van dien aard. Soms komt het uit en dan lopen ze tegen de lamp en valt de vrome buitenkant in scherven. Maar niet altijd komt het uit...

Rein in eigen ogen, maar van hun drek niet gewassen. En wat een wreedheid spreekt er soms uit hun gedrag. Wat lijken hun tanden soms op scherpe messen. Wat hebben medemensen soms van hen te lijden. Denk aan die arme kinderen, die door alles wat hun vader in hun jonge jaren met hen uitspookte soms hun leven lang bang en schuw zijn.

Categorie 2

Maar niet alle mensen die Agur in deze getallenspreuk typeert zien er zo uit. Er zijn er ook, die er wat anders uitzien. Ook zij zijn heel fatsoenlijk en deugdelijk. Zo zien ze er althans uit. Maar zo

zijn ze ook echt. Ja, ze nemen het zeer nauw. Ze zullen zich niet schuldig maken aan het kwaad dat anderen bedrijven. Ze leven heel precies. Hun kleding is keurig in orde. Ze slaan geen gelegenheid over om Gods Woord te horen. Ze voelen zich het beste thuis onder een zeer degelijke prediking. Zij behoren bij de categorie: 'de oude waarheid toegedaan en de zondag in ere houdend'. Van alles wat naar modernisme zweemt zijn ze afkerig. Daar willen ze niets van weten. En in hun gezinsleven zetten ze de puntjes gedurig weer op de i.

Net als in de gemeente van Efeze, waar Johannes vanuit zijn ballingsoord een brief aan moet richten (Openb. 2:1-7). Daar konden ze de kwaden niet verdragen. Echt orthodox waren ze, zeer principieel. Maar dat was wel alles. Bij al hun rechtzinnigheid en belijndheid ontbrak er evenwel iets wezenlijks. Ze hadden hun eerste liefde verlaten. Met andere woorden: wat ze deden en waren had geen goede wortel. Het kwam niet voort uit waarachtige liefde tot God. En dat laatste is altijd nog van doorslaggevende betekenis. Althans in Gods ogen.

En omdat die liefde ontbreekt komt er een zekere hardheid tegenover medemensen. Niet zelden gaat die rechtzinnigheid gepaard met een soort kerkelijke hoogmoed. Denk je enigszins anders en behoor je tot een kerk die ogenschijnlijk een beetje lichter is, dan ben je door deze mensen al snel afgeschreven. O, waar is de liefde en de bewogenheid en de gunning? Rein? Of toch nog steeds vuil?

Categorie 3

Ik geloof dat er zelfs nog een derde categorie mensen is, die onder de beschrijving van Agur gerangschikt zou kunnen worden. Mensen die het echt menen en die er absoluut geen idee van hebben dat ze zich de dingen alleen maar inbeelden. Ze menen echt dat ze de Heere vrezen. Dat ze God liefhebben en trouw dienen. Dat ze de Heere Jezus als hun Zaligmaker hebben aangenomen en nu op Hem vertrouwen. Dat ze gered zijn en dat hun zonden zijn vergeven en dat ze bij hun sterven zeker naar de hemel zullen gaan. Ze geloven toch? Ze dienen toch de Heere? Ze hebben ook nog best het een en ander voor de dienst des Heeren over. Wie zou dat allemaal durven ontkennen?

Zulken zijn er. En in hun doen en laten zijn ze vaak ook nog voor anderen tot een voorbeeld. Mensen waar niets op aan te merken is. Maar het probleem is: Ze zijn wel rein in eigen ogen en in die van anderen, maar niet in Gods ogen. Ze behoren bij die categorie waarvan de Bijbel zegt,

dat ze wel een gedaante van Godzaligheid hebben, maar de kracht ervan kennen ze niet. Mensen, die Jezus typeert als degenen die straks zullen zeggen: Doe ons open en die daar dan hun argumenten voor hebben. Maar van wie de Heere zal zeggen: Ik heb u nooit gekend.

Hoe zijn deze mensen dan rein geworden? Ze hebben zichzelf gereinigd. Ze hebben zichzelf ook aan geloof geholpen. Ze hebben zichzelf bekeerd. Ja, er is best wat veranderd in hun leven. Hun vuile huis is met bezemen gekeerd. En dat huis, dat zo gereinigd is, is ook opgeknapt. Er zijn wat bloemetjes neergezet en wat schilderijtjes opgehangen en nu oogt het heel wat. Het lijkt allemaal nog echt ook. Maar de bloemen zijn kunstbloemen en de schilderijen zijn goedkope reproducties. De bewoners zijn er echter tevreden mee. Alleen God is dat niet. Hij zoekt immers naar waarheid in het binnenste.

Zeker, deze mensen hebben heus wel oog voor bepaalde zonden in hun leven en daar breken ze ook mee. Maar wat ze niet gezien hebben is de verdorvenheid van binnen. Daar hebben ze ook geen last van. Dat ze een zondig bestaan hebben is iets waar ze niet al te zwaar aan tillen. Zo komt het ook, dat ze zich nooit echt arm en ellendig weten. Dat een mens aan het eind moet komen met zichzelf is iets waar ze geen weet van hebben.

Dit soort mensen, die rein zijn in eigen oog, komt vandaag ook voor. Dit geslacht wordt ook aangekweekt. Er is een soort prediking waardoor mensen altijd alleen maar opgebouwd worden. Soms op grond van wat men allemaal doet voor Gods Koninkrijk. Een andere keer op grond van wat mensen in de emotionele en gevoelige sfeer soms meegemaakt hebben. Dan weer op grond van enkele gebedsverhoringen die vaak meer te maken hebben met tijdelijke uitredingen. Maar opgebouwd wordt er. Alsof er niets af te breken is...

En behoor je dan ook nog tot een gemeente waar verschillende mensen zo denken dan gebeurt het niet zelden dat men elkaar de handen op legt en dat men elkaar allemaal gaat meetellen. Daarom kan het ook niet onverschillig zijn bij welke kerkelijke gemeente iemand zich aansluit...

Rein in eigen ogen. Maar het is te vrezen dat ze zichzelf gewassen hebben. Dat ze overigens nog al wat vuil aan zich dragen wordt soms ineens duidelijk. Wat kunnen zulke mensen plotseling uitvallen in de richting van anderen die er vaak zoveel moeite mee hebben dat ze maar niet kun-

nen geloven en die daardoor vaak in twijfel verkeren. O, ze weten zo goed waar het die mensen aan ontbreekt. Je moet geloven! zo zeggen ze dan. En ze zeggen het meer verwijtend dan liefdevol.

Echte reiniging

Intussen hebben we wel begrepen dat Agur hier een portret getekend heeft dat bedoeld is om ons te laten schrikken. Je zult er toch zo uitzien! En waarom wil hij ons laten schrikken? Omdat hij niet wil dat iemand verloren gaat. Immers, wie zo is en blijft zal straks gewaar worden dat er voor hem geen toegang is in Gods eeuwig Koninkrijk. Daar komen alleen zij binnen die niet rein zijn in eigen ogen, maar die door het bloed van Christus gewassen zijn en bij wie die wassing geschied is door de Heilige Geest. Anderen niet.

Dat is het punt. Ja, we moeten rein zijn. Maar niet in eigen ogen. Dat baat ons niet. Rein moeten we zijn in Gods oog. En dat zijn we als het bloed van Christus ons gereinigd heeft. Zulke mensen heeft Paulus ontmoet. In Corinthe. Hij schrijft aan hen (1 Cor. 6:11). Wat zagen ze eruit voordat ze gewassen waren! Wat waren ze smerig! Hoereerders waren ze. Afgodendienaars, overspelers, ontuchtigen, die bij mannen liggen, dieven, gierigaards, dronkaards, lasteraars, rovers. Wat een vuil. Wat een vieze drek! Was daar nog wel doen aan?

Ja, er was doen aan. Voor God is een mens niet gauw te vies. Het bloed van Jezus Christus reinigt van alle zonden. Letterlijk, van alle zonden. En als Gods Geest gaat wassen.... Een mens heeft er geen idee van hoe schoon het resultaat dan is.

Zijn ze dan rein? Ja, dan zijn ze rein. Zijn ze ook rein in eigen oog? Dat is nu juist de zaak. Vaak kunnen ze het er niet voor houden dat ze rein zijn. Dat is ook geen zaak van zien, maar van geloven. Wat ze zien? Dat ze tegen al Gods geboden gezondigd hebben en geen daarvan gehouden hebben en nog tot alle boosheid geneigd zijn. Dat zien ze (Heid. Cat. Zondag 23). Is dat reinheid? En toch zijn ze rein. Maar dat is een kwestie van het 'nochtans'. En dus een kwestie van geloof. Toch rein, vanwege het bloed van het Lam. Daar zal het voor u en mij dan ook op aan komen.

P. den Butter

De verzegeling met de Heilige Geest (9)

We hebben in eerdere artikelen geluisterd naar enkele stemmen vanuit de kerk der eeuwen. Begonnen in de 20e eeuw (ds. I. Kievit en dr. D.M. Lloyd Jones), teruggaand naar de 18e eeuw (Wilh. à Brakel en Alex. Comrie) om ten slotte terecht te komen in de 16e eeuw (Joh. Calvijn). Elk van hen heeft zich uitgesproken over het diepe stuk van de verzegeling met de Heilige Geest. Ieder putte daartoe uit de Heilige Schrift. En ik meen van ieder te kunnen zeggen dat ze wisten waarover ze schreven. De waarheid waarvoor ze stonden en waarvan ze getuigden, kenden ze als waarheid in het binnenste. De Heilige Geest had hen in de waarheid geleid. Hun prediking, ook over dit diepe onderwerp, was onmiskenbaar Schriftuurlijk-bevindelijke prediking.

Blijft desondanks toch staan, dat er nogal wat verscheidenheid bij hen op dit punt te constateren valt. Met een houtskoollijn getekend, dus zonder nuances: Lloyd-Jones en Kievit spreken over de verzegeling als over een zeer bijzondere ervaring die niet elk kind van de Heere ten deel valt. Calvijn daarentegen legt deze weldaad heel dicht bij de zekerheid van het geloof als behorend bij het wesen van het geloof. Elk gelovig kind des Heeren deelt volgens hem dan ook in dit geestelijke voorrecht. Men is een verzegeld christen of men is geen christen. De 18^e-eeuwers lijken min of meer een middenpositie in te nemen.

In de twee eerste artikelen zijn we begonnen met te luisteren naar wat het Woord van de Heere hierover zegt. De apostel Paulus schrijft in zijn brieven vier keer uitdrukkelijk over de verzegeling. Het is als hij schrijft aan de Efeziërs en aan de Korinthiërs. Telkens in een ander verband. Maar steeds weer wijst hij op de grote betekenis van deze heilsweldaad. Laten we ons een ogenblik bepalen bij het eerste hoofdstuk uit de Efeze-brief. En dan een antwoord zoeken te vinden op de vraag wie nu dat werk van de Heere geldt.

De vraag die bij u leeft, zou kunnen zijn: wat zullen we voor waar moeten houden? Wat is de echte betekenis van deze geestelijke weldaad? Moeten we dan denken in de lijn van Calvijn: een geestelijke zegen die al Gods kinderen ontvangen en die hun deel wordt tegelijk met de gave van het geloof, eenmalig dus? Of hadden de oude schrijvers uit later eeuwen het goede zicht op dit onderwerp? Een zegen die slechts een

beperkt deel van Gods kinderen ten deel valt, een tweede zegen, als een bijzondere genade van de Heere? U zult denken: het is toch het een of het ander...

drievoudige weldaad

In Efeze 1 stelt de apostel het werk van de drie-enige God aan de orde. Wat is dat werk en voor wie is het? *De verzen 3 en 4*: de **verkiezing** door God de Vader. Voor wie? Natuurlijk, voor al Gods kinderen. Ze zullen allen zalig worden. Niet één zal achterblijven. *De verzen 5 t/m 12*: hier gaat het over de **verlossing** door het bloed van de Heere Jezus. Voor wie? Het antwoord hierop is ook niet moeilijk: voor al Gods kinderen. Stel je voor dat het anders was. Dat enigen van Gods volk het zonder de toepassing van Christus' werk moesten doen. Dan waren ze gewis verloren. *Nu de verzen 13 en 14*: over de **verzegeling** met de Heilige Geest der belofte. Opnieuw, voor wie bestemd? Wat moet het antwoord nu zijn? Zou het een ander antwoord kunnen zijn dan wat hiervóór werd gezegd: voor al Gods kinderen...?

Ik wil nog even met u verder nadenken over dit hoofdstuk van Paulus. Wat denkt u, zou er reden zijn om aan te nemen dat de apostel hier onderscheid maakt? De ene weldaad is er voor u wel en de andere niet? Ik denk het niet. Stelliger nog: dat bedoelt hij hier zeker niet. Aan wie is deze brief geadresseerd? *Aan de heiligen die te Efeze zijn, de gelovigen in Christus Jezus* [1: 1]. Over hen heeft de apostel het ook in het vervolg van dit eerste hoofdstuk. Gods kinderen, zij alleen! Maar dan ook: zij allemaal. Ze zijn allemaal voorwerp van het genadewerk van de drie-enige God.

1. Van het werk van **God de Vader**. Zijn ze niet allen verkoren? Al voor de grondlegging der wereld? Zou er één kunnen zeggen dat zijn of haar zaligheid niet ontsproten is aan het welbehagen van de Vader, voor alle eeuwen? Niemand zal het kunnen of mogen zeggen.

2. Van het werk van **God de Zoon**. De apostel schrijft: *"... in Welke wij hebben de verlossing door Zijn bloed, namelijk de vergeving der misdaden, naar de rijkdom Zijner genade..."* Hier zullen we hetzelfde moeten zeggen. De apostel geeft nadrukkelijk aan dat aan elk kind van de Heere deze weldaden is bewezen. Ieder, die Christus door een waar geloof is ingelijfd, heeft ook deel aan Zijn weldaden: vergeving van de schuld der zonde en verlossing van de macht der zonde. En dat alles door Zijn bloed, zoals Paulus getuigt.

3. Nu komen we bij de 3^e Persoon, Gods **Heilige Geest**: *"...verzegeld met de Heilige Geest der belofte"* [1: 13]. Zullen we dan aangaande het werk van Gods

Geest moeten zeggen dat dit slechts het deel is van een enkeling? Van iemand die in onderscheid tot andere kinderen Gods de extra-ordinaire (buitengewone) weldaad van de verzegeling met de Heilige Geest heeft ontvangen? Is dat in de lijn van dit loflied van de apostel? De vraag stellen, is hem beantwoorden. Zo mogen we Efeze 1 naar mijn stellige overtuiging niet lezen. Dan dragen we iets in, wat de apostel hier zeker niet bedoeld heeft. Dan zou zijn lofprijzing mijns inziens ook heel wat gedempter zijn geweest. Heel wat minder uitbundig dat ze nu is.

Mijn conclusie kan geen andere zijn dan dat de weldaad van de verzegeling niet alleen maar aan enkelen uit Gods volk wordt geschonken, niet aan een selecte groep, niet aan enigen die in dat opzicht in bevoorrechtiging boven de anderen worden uitgetild. Maar aan allen! Aan ieder van hen.

Er bestaan geen ware gelovigen die niet uitverkoren zijn, met andere woorden die niet het voorwerp van het werk van God de Vader zijn. Er bestaan evenmin ware gelovigen die niet van hun zonden verlost zijn, anders gezegd die niet het voorwerp van het werk van God de Zoon zijn. Zo bestaan er evenmin kinderen van God die niet verzegeld zijn met de Heilige Geest der belofte. Zo spreekt de apostel Paulus. Beter: zo getuigt de Heere Zelf in Zijn woord. Want zo heeft de Heilige Geest het als het door Hem geïnspireerde Woord aan de apostel ingegeven.

Ik wil in dit verband nog wijzen op Efeze 4: 30. Daar acht de apostel het nodig de Efeziërs te vermanen: *"Bedroeft de Heilige Geest van God niet..."* Het mag niet gebeuren dat Gods kinderen door een slordig en onachtzaam leven de Heere en Zijn Geest smarten aandoen. En wat hanteert de apostel dan als een extra argument: *"Bedroeft de Heilige Geest van God niet, door Welke gij verzegeld zijt tot de dag der verlossing..."* Deze vermaning is natuurlijk niet gericht tot alleen maar enkelen van de gelovigen in Efeze. Nee, dit woord is aan allen geadresseerd. Ongetwijfeld! De roeping tot standvastigheid en heiligmaking. Maar ook de herinnering aan wat ooit gebeurd is.

wanneer?

Eerlijke lezing van Gods Woord geeft aan: geen enkel kind van de Heere is er, dat niet deelt in dit verzegelende werk van de Heilige Geest. Het is het deel van een ieder die de Heere vreest. De vraag is nog wel wanneer dat dan gebeurt. Wel, ook op die vraag geeft Paulus antwoord in dit eerste Efezehoofdstuk. Opvallend is dat de apostel dit werk van de Heilige

Geest heel direct bindt aan het geloof: "... in welke *gij* ook, *nadat* *gij* geloofd hebt, zijt verzegeld geworden met de Heilige Geest der belofte..." [1: 31v.]. Paulus zegt: toen u tot het geloof gekomen bent, toen hebt u die verzegeling ook ontvangen. U zegt: maar laat dat woordje '*nadat*' dan geen tijdsruimte tussen dat komen tot het geloof en die verzegeling?

Nu moet u weten dat het Griekse woordje dat hier vertaald is met *nadat* ook anders vertaald kan worden. De kanttekeningen op de Statenvertaling bijvoorbeeld wijzen erop dat ook vertaald kon worden: "*als* (= toen, terwijl) *gij* geloofd hebt. Want deze verzegeling des Geestes geschiedt door het geloof en op het geloof." De SV zegt dit niet zonder reden.

Deze zin staat in het Grieks namelijk in een bepaalde tijd van het werkwoord die niet wijst op een tijdsvolgorde. Als zou het als volgt zijn: eerst het geloof en daarna (misschien wel geruime tijd daarna, misschien heel lang daarna, misschien ook wel helemaal nooit daarna) volgt de verzegeling. Maar niet op de volgorde wijst dit woordje, maar op de feitelijkheid, op de werkelijkheid. Het bedoelt: het is echt waar! Het gaat hier niet om de tijdsruimte, maar om het onlosmakelijke verband tussen geloof en verzegeling. Deze uitdrukking van de apostel laat geen andere uitleg mogelijk: waar het ware geloof is, daar is tegelijkertijd de verzegeling. En die verzegeling is niet iets dat alleen een speciaal deel van Gods kinderen ten deel valt. Maar deze weldaad wordt ontvangen in de weg van het ware geloof. Zo is het Gods kinderen ten deel, een drievoudige weldaad: de verkiezing door God de Vader, de verlossing door God de Zoon en de verzegeling met God de Heilige Geest.

Wat zijn Gods kinderen gelukkige mensen! Een drie-enig God heeft aan hen Zijn gunstbewijzen bewezen. Het is het goed dat nimmermeer vergaat. Zij zullen het ongestoord verwerven. Let wel – dit alles geeft de Heere op één dag. Ja, echt waar. De Heere geeft het hun wanneer gebeurt, wat Paulus aangaande zichzelf belijdt aan de Galaten: "het heeft Gode behaagd Zijn Zoon in Mij te openbaren." Met andere woorden: de verzegeling met de Heilige Geest is geen aparte daad van God in mijn leven. Is er het ene, te weten het nieuwe leven dat de Heere om Christus' wil in mijn leven werkt, waaraan Hij deel geeft door het ware geloof, dan is er ook al dat andere. Dan geldt het mij tegelijkertijd: (1) *gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem*, (2) *in Welke wij hebben de verlossing door*

Zijn bloed, de vergeving der misdaden. (3) *in Welke *gij* zijt verzegeld geworden met de Heilige Geest der belofte.*

De Heere geeft het mij alles op één en dezelfde dag. Maar, vergeet het niet, Hij

leert mij niet alles op één dag. En daar horen we Deo volente volgende keer over.

J.M.J. Kieviet

Kerkelijk actueel

BREEZER

In sommige jeugdkringen wordt gretig gebruik gemaakt van de zgn. "breezer"; zoete, alcoholische dranken, die bij velen behoorlijk in trek zijn. Het werd door opvoeders als een gevaar bestempeld; op deze manier komen jongeren makkelijk terecht in de alcohol. De drankketen, die men in allerlei dorpen vindt, hebben daarmee ook alles te maken.

Gospel

Zulke breezers zijn er in allerlei soorten en op allerlei gebied. Zoals een breezer jongelui op een aangename en gedoseerde manier in aanraking brengt met alcohol, zo zijn er op andere terreinen ook overgangsvormen denkbaar, die ons van het een naar het ander overhevelen. Via een zoete breezer naar een bittere slok. Er zijn legio voorbeelden te noemen.

In het RD ging het verleden week over het verschijnsel "gospel". Hoe moeten we daartegenover staan. Het kan goed zijn ook in ons blad daarover na te denken. Gospel zouden we kunnen aanduiden als geestelijke muziek, waarin qua melodie gebruik gemaakt wordt van genre's als negrospirituals, rock- en popmuziek. De grenzen zijn heel vloeiend. Soms heeft men veel wereldse vormen verwerkt, soms minder veel. Dat maakt de keus ook heel moeilijk. Deze vorm van muziek wordt ook veelvuldig gepresenteerd in bijzondere diensten, ook wel in onze eigen CG kring. De EO-jongerendag staat bol van deze vorm van muziek.

We begrijpen allemaal, dat hier een gevaar schuilt. Jongeren kunnen gemakkelijk meegesleept worden in de roes van ritme en drums. Je komt ongemerkt onder de bekoring van de echte pop.

De meningen over de zaak zijn verdeeld. Leer de jeugd psalmen zingen, zo was de mening van iemand. Leer de jeugd onderscheidenlijk luisteren, zo was de gedachte van een ander. Hoe denken wij erover en wat moeten onze ouders van opgroeiende kinderen ermee aan? De breezer smaakt zoet, dat wil zeggen: gospelmuziek spreekt de mensen, vooral jonge mensen, aan. Enkele argumenten, die genoemd worden:

Bijbels?

Er wordt verwezen naar de vele instrumenten, die in de Bijbel worden genoemd. Stellig zullen allerlei instrumen-

ten uit de tijd van de Bijbel een andere vertolking geboden hebben dan wat wij nu als stemmig en gepast ervaren. Maar dan hebben we het eigenlijk alleen nog maar over de klank van het instrument. In de gospelmuziek lijkt me als grootse opvallend het metrum, de maat, het ritme te zijn. Dat heeft te maken met de drums, die u overal om u heen hoort, bijvoorbeeld als u voor het stoplicht wacht en het uitzicht hebt op het hoofd van de voor u staande bestuurder, dat driftig heen en weer schiet, op de maat van wat u hoort. Deze drums zijn afkomstig, ook in gospel, uit de negermuziek, de spirituals. Deze muziek kan heel mooi zijn. Denk maar eens aan de bekende woorden uit zo'n lied: "Give me that oldtime religion, from my father, my grandfather" (Geef mij die oude religie, van mijn vader en mijn grootvader). De negers zongen het zo op hun manier. Hun setting was in feite afkomstig uit de oerwouden. Is hun cultuur nu de onze? Is de cultuur van de Bijbel de onze? Dat ligt verschillend. Is ons temperament met het hunne te vergelijken? Vergeet niet dat hun ellende en hun isolement zodanig diep waren, dat hun zang daardoor ook veel hartstochtelijker werd. Maar, vanuit de jungle weten we ook dat negerdansen opzweepend konden zijn. Het Bijbelse instrumentarium is wel anders dan het onze, maar qua ritme (wat het meest essentiële is in gospel) lijkt me dat niet zo duidelijk. Wil men terug naar de Bijbelse uitingen, waarom dan geen as op het hoofd of de klederen gescheurd, of waarom dan niet in het zwart, als we het moeilijk hebben. Vandaag las ik in de krant dat een inzender graag in zijn jeugd geweten had van de huidige trend, dan had hij ook zijn handen omhoog gestoken als gezongen werd: Heft uwe handen naar omhoog.... "Laten we dan niet zeuren over dat harde geluid en dat gedreun", zei hij. Een duidelijke vorm van eenzijdig Bijbelgebruik.

In verband hiermee is er nog iets: het

kerkorgel is voor veel jongeren een beschimmeld en verroest instrument, hoe wel lang niet voor alle jongelui. In ieder geval klinkt het voor velen wel te statig, te kerkelijk en te plechtig. Ik was laatst in een van onze kerken en ik meende dat het orgel speelde, maar ik vond de klank toch wat vreemd. Toen ik beter keek, zag ik aan de wanden luidsprekers, waaruit de muziek kwam. Toen begreep ik het. Deze werden ook in zondagse diensten gebruikt om een vlotter type muziek uit te stralen. Onder diezelfde gemeente las ik klachten van oudere mensen die te kennen gaven de tweede dienst vaak te moeten missen, omdat er altijd van die vreemde muziek te horen was, meestal opwekkingsliederen.

Toch zal een kenner nooit zeggen dat een kerkorgel een instrument uit de oude doos is. Integendeel, het is en het wordt door velen erkend, de koning onder de instrumenten. Een orgel is feitelijk een klein orkest. Gelukkig de organist, die dat klankspectrum kan laten horen. Ik vind dus eigenlijk dat we voorzichtig moeten zijn met het argument van het Bijbels instrumentarium t.g.v. gospel. Wat haalt u binnen?

Winst?

Een ander argument: we mogen en moeten alles dienstbaar maken aan het evangelie. Er zal een tijd komen waarin de heiligheid des Heeren zal geschreven staan op de bellen der paarden. Zo zal dan de aarde vol zijn van de kennis des Heeren. Die paarden zullen dan zelfs geen gevaar meer opleveren voor het volk, hoewel paarden onder de wet werden afgewezen, omdat mensen daarop gingen vertrouwen. Dat zou toch geweldig zijn dat alles wat we zien en horen zou getuigen van de grootheid Gods. Gods heiligheid in je schoolagenda, op de schooltas, op je radio, op je mobieltje. Boven uw voordeur, in uw keuken, op de container. Maar dat kunnen we niet op één lijn stellen met het bovenomschreven streven inzake gospel. Denk hier liever aan een passage als Haggai 2:13,14:

13 "Ziet, iemand draagt heilig vlees in de slip van zijn kleed, en hij raakt met zijn slip aan het brood, of aan het moes, of aan den wijn, of aan de olie, of aan enige spijs, zal het heilig worden? En de priesters antwoordden, en zeiden: Neen.

14 En Haggai zei: Indien iemand, die onrein is van een dood lichaam, iets van die dingen aanroert, zal het onrein worden? En de priesters antwoordden, en zeiden: Het zal onrein worden".

Hier staat dat bijvoorbeeld een Bijbel in je huis je huis nog niet heilig maakt. Heilig vlees in tempeltermen van rein en onrein) heiligt geen zaken die in zichzelf

onrein zijn. Dat kan alleen het bloed van Christus, door de Heilige Geest verklaard. Gospel (het evangelie) in de jas van de moderne muziek maakt die muziek niet heilig; we moeten in de omgekeerde richting denken. Iemand die onrein is, draagt die onreinheid over op alles wat hij aanraakt. Zo sterk is de macht der zonde, zo dreigend zijn de gevaren. Dit zou op allerlei zaken toegepast kunnen worden. Deze tekst verdient in onze tijd uitgebreide aandacht. Een breezer is voor de jeugd gevaarlijk. U hoort vaak de redenering dat de veelgeprezen laagdrempeligheid diensten kan bewijzen aan het evangelie. Laagdrempeligheid is: een scheut wereldse stijl of moderne aankleding door de kerkdienst. Het zou de kerkdienst en het kerkbezoek ten goede komen. Volgens Haggai is het gevaar echter groot dat daardoor de kerk onheilig wordt. En denkt u voor uzelf maar verder door op dit thema.

Voorzover ik het kan zien, denkt Gods Woord anders dan wij, op dit gebied. Israel moest zich verre houden van de afgoden en "van het overige der volken in Kanaän". Doet men dit niet dan zullen zij "u zijn tot een strik, en tot een net, en tot een gesel aan uw zijden, en tot doornen in uw ogen, totdat gij omkomt van dit goede land, hetwelk u de HEERE, uw God, gegeven heeft (Joz. 23:13).

We moeten zelfs de rok haten die met het vlees besmet is. Vooraf de boeken Nehemia en Ezra laten ons iets zien van de gevaren van de sluimerende overgangen. Denk aan de kinderen die half Joods en half Asdodisch spraken. Wij zouden zeggen: Mooi dat die kinderen nog Joodse termen konden begrijpen, er is nog een antenne voor het evangelie. Nehemia dacht, zoals bekend, heel anders. De vijanden wilden hand- en spandiensten verrichten aan de tempelbouw. Prachtig, als dat gebeurt. Maar men zag er toen een groot gevaar in. Denk aan de woorden van Paulus, als hij spreekt over het eten van afgodisch vlees: "Ja, ik zeg, dat hetgeen de heidenen offeren, zij den duivelen offeren, en niet Gode; en ik wil niet, dat gij met de duivelen gemeenschap hebt (1 Cor.10:20). Of ook dit woord: "Trekt niet een ander juk aan met de ongelovigen; want wat mededeel heeft de gerechtigheid met de ongerechtigheid, en wat gemeenschap heeft het licht met de duisternis (2 Cor.6:14).

Dit alles moet ons voorzichtig maken. Bovenstaande woorden moeten ook betrokken worden in de huidige discussie. In deze discussie heeft ook Maarten van Middelkoop over deze zaak gesproken en graag geef ik in dit verband zijn woorden door. Zijn argumenten zijn voor mij grotendeels duidelijk en verhelderend genoeg: "Een goed gesprek tussen ou-

ders en kinderen over gospel. Dat is volgens Maarten van Middelkoop, jeugdwerkd adviseur bij het Landelijk Contact Jeugdverenigingen (LCJ) van de Christelijke Gereformeerde Kerken, broodnodig. Hij wil niet alle gospelmuziek veroordelen, maar ziet wel gevaren, vooral als het gaat om het Gods- en mensbeeld in veel gospelteksten. „Er wordt in de discussie over gospel vaak gezegd dat deze muziek geschikt is als evangelisatiemiddel. Dat kan zo zijn, maar zijn het niet juist de kerkelijke jongeren die massaal naar deze muziek luisteren?" Van Middelkoop pleit voor een „eerlijke benadering" van het onderwerp. „Ouders die zeggen: Ik heb liever dat m'n kinderen naar gospel luisteren dan naar pop, ontwijken de vraag: Waarom luister je? Gaat het echt om de inhoud en wat spreekt daar dan in aan?"

De keuze voor gospel wordt vaak verdedigd met een beroep op de boodschap -die is tenminste christelijk-, maar de jeugdwerkd adviseur betwijfelt de houdbaarheid van het argument. „Als je het jongeren vraagt, zegt een groot deel eerlijk dat ze naar gospel luisteren vanwege de muziek. Wat is het verschil als die nauwelijks verschilt van pop? Het argument dat de gospelartiest oprecht meent wat hij zingt, vind ik lastig. Het is niet aan mij om over het hart van een artiest te oordelen, maar het is kwalijk dat iemands goede bedoeling het criterium is, en niet Gods Woord. Tegelijk is dit een spiegel voor ons. Zijn wij oprecht in onze geloofsbeleving en merken jongeren daar iets van?" De plaatsen om met jongeren over gospel te spreken, zijn het gezin én de kerkelijke gemeente, vindt Van Middelkoop. „Het is waardevol gospel te bespreken in het jeugdwerk, concreet, met muziek en teksten van liederen én de Bijbel erbij, onder goede leiding. Ook predikanten hebben hierin een taak. Zij gebruiken soms op zichzelf goede uitdrukkingen, waarvan de inhoud echter niet doordringt als ze niet worden uitgelegd. Ik denk aan: „God is soeverein" en „De Heere neemt redenen uit Zichzelf." Dat betekent toch iets heel anders dan de in gospelliederen gebezigde uitdrukking dat de mens waardevol is voor God? Het is nodig jongeren onderscheidingsvermogen bij te brengen."

Tenslotte nog enkele opmerkingen: Is het op zich al niet vreemd dat de moderne mens vrijwel altijd muziek aan zijn oren moet hebben? Zijn we dit gaan accepteren als normaal? Waar liggen in deze neigingen de grenzen met de geestelijke boosheden in de lucht? Waar is de lofzang in stilheid?

Wie het dossier opslaat in het RD-archief over gospel, kan zich afvragen wat het feitelijke nut is van een dergelijk breed

opgezet onderzoek? Het is aanvaardbaar, als er tenminste daarna een duidelijke conclusie komt. Dat lijkt me dan wel noodzaak! Laten wij het dan dicht bij huis houden; ik doel op de visie van onze jeugdwerkleider.

Een laatste opmerking: men zegt vaak dat de jeugd met een "nee" niet geholpen is. Nee zeggen zou getuigen van bekrompenheid. Zulke dingen moeten we nooit meer zeggen, want dat is onbijbels. Het is wel waar dat we met nee zeggen alléén er niet zijn. Til de jeugd

ook niet teveel over het paard. Dat willen ze zelf, denk ik, ook niet. Men zegt vaak: de jeugd wil eerlijk behandeld worden, of: de jeugd loopt met zoveel vragen... enz. Blijf nuchter spreken, ook over jonge mensen. Ik heb liefde voor de jeugd, maar we mogen ook de gehele gemeente niet uit het oog verliezen. Daar is de jeugd ook mee gebaat!

P. Roos

Ambtelijke praktijk

GEDENKEN WAARD!

2 Tim. 2:8

Lijden

Twee Timotheüs 2 vers 8 is een zeer bekende tekst. Hij wordt nogal eens behandeld na de paasdagen. En terecht. Maar deze tekst mag niet beperkt blijven tot die ene zondag. Al wijst hij op Pasen en spreekt hij rijk van Pasen. Hij is niet slechts gegeven als herdenkingstekst. We moeten niet vergeten wanneer hij geschreven is en met welk doel. De opstanding van de Heere Jezus was een aantal jaren geleden geschied. Paulus zelf heeft het niet meegemaakt. Maar hij weet welk een betekenis, welk een waarde, welk een rijkdom de opstanding van Jezus Christus voor hem is. Voor zijn persoonlijk en ambtelijk leven. Voor heel het werk in het Koninkrijk van de Heere in deze wereld. Te midden van alle druk. Tegenstand. Aanvechting. Eigen zelfkennis. Want het laatste gaat door, ook bij een dienstknecht. Er moet in het leven gestreden en geleden worden. Dit laatste is de christen, de geroepen dienaar niet vreemd. De opdracht die men heeft ontvangen om de genade in Christus dagelijks te beleven en te openbaren brengt mee het lijden om Christus' wil. Dat nu is een gevolg van de vijandschap tegen Christus. Christus heeft gezegd: zij hebben Mij vervolgd, zij zullen ook u vervolgen. Ze hebben Mij gehaat, ze zullen ook u haten. Er dient ook gedurig de strijd te zijn tegen eigen zonde en zwakheid. We mogen vandaag daar wel eens meer aan gaan denken en ons zelf erop bezinnen en ons leven toetsen aan de leer, de opdracht, de levensgezindheid en houding die Jezus Christus voorhoudt. Wordt het openbare spreken nog gehoord?

Opgewekt

Wanneer nu Paulus Timotheüs heeft voorgehouden, zelfs in sprekende beelden, dat er moet zijn de gehele inzet

voor Christus en het niet vrezen voor lijden om Christus' wil, dan wijst hij Timotheüs op een ontzaglijke, rijke werkelijkheid. Jezus Christus is uit de doden opgewekt (vs. 8). Letterlijk staat er in vers 8 dat Jezus Christus de uit de doden Opgewekte is. De eigennamen van de Zoon van God worden door Paulus genoemd. Hij is de Zaligmaker, de Gezalfde Gods, de ware Messias. Hij is een historisch Persoon. Niet legendarisch, dus een persoon die alleen in het verleden leefde. Hij is een levende werkelijkheid. Hij is de Opgewekte. We moeten belijden dat hij opgestaan is en weten wat dat betekent. In het Woord en de Catechismus wordt daar rijk over gesproken. Jezus Christus is opgewekt. Dat houdt iets anders in dan opgestaan. Het opgewekt zijn spreekt ons van de daad van Zijn Vader. In de opwekking van Jezus Christus heeft de Vader het zegel gehecht aan de opstanding van Jezus Christus. Naar het Goddelijk recht moest Hij gekruisigd worden, sterven en begraven worden. Hij ging van het kruis naar het graf. Dat was eis. Naar datzelfde recht moest Hij opstaan. Kon Hij opstaan. Want Hij heeft voldaan aan het eisende recht des Heeren. Het welbehagen van de Vader in de Zoon wordt gezien op de opstandingsmorgen. Welk een prediking ligt daarin. Hebben we er een oog, een hart voor? Daar komt het op aan. Welk een nut de opwekking, de opstanding van Jezus Christus afwerpt kunnen we duidelijk lezen in zondag 17 van de Heid. Catechismus. Het gebeuren op de Paasmorgen is gedateerd. Het is geschied. De kracht ervan is niet vergaan. Dit nu bindt Paulus zijn vriend Timotheüs op het hart. Tegen het leven door, uit en met het evangelie Gods in Jezus Christus komt van binnen en van buiten veel op. Strijd, aanvechting, verzoeking blijven niet onbekend. Wat komt er tegen de ambtelijke dienst niet veel op. Ontzettend veel. Paulus weet het uit ondervinding. Maar hij kan ook spreken dat Jezus Christus de Getrouwe

De synode vergadert voort...

Vier maal dertien broeders zijn in deze weken regelmatig bijeen. Afkomstig uit de vier windstreken van het land ontmoeten ze elkaar in een van de Nunspeetse kerken. Natuurlijk heb ik het daarmee over de generale synode 2007. Deze tweeënvijftig, gekozen door de vier ps-en, vormen met elkaar de breedste vergadering van onze kerken. De lijnen van ons kerkelijk leven komen hier samen. In de beraadslagingen en besluiten ter synode zoeken de kerken elkaar, maar bovenal de Heere, te dienen.

In dit kolommetje gaat het me nu even niet om de inhoud van die besprekingen en beslissingen, hoe belangrijk ook. We nemen er via allerlei kanalen kennis van en hebben er zo onze gedachten over. Waarschijnlijk ook wel onze zorgen. Nee, iets anders nu. De structuur van ons kerkelijk leven (gewichtig gezegd: de presbyteriaal-synodale inrichting) heeft oude papieren. Ze is rechtstreeks terug te voeren op de calvinse reformatie van de 16^e eeuw. Ik meen zelfs dat de bijbelse ambtsvisie er op de beste wijze uitdrukking in vindt. Ook de manier van vergaderen die onder ons gebruikelijk is, heeft haar traditie. Zo doen we het al decennialang en daarom doen we het nog zo. Toch vraag ik me af of het zo kan blijven...

De gs komt een maal in de drie jaar bijeen. Niet zo heel dikwijls dus. Maar als het eenmaal zover is, komt er een heel administratief en organisatorisch apparaat op gang. De kosten in tijd, geld en energie zijn enorm. Ik erken: het heeft voordelen. Bij velen is het een investering in liefde tot en betrokkenheid op onze kerken. Dat is mooi. Met name wat de kerk van Nunspeet doet, is iets om heel dankbaar voor te zijn. Toch is de manier van voorbereiding, beraadslaging en besluitvorming naar mijn indruk omslachtig geworden. Het systeem van de synodale commissies werkt inmiddels wel erg vertragend. Onze kerken menen zich met veel onderwerpen te moeten bezighouden. Dat betekent veel deputaten- en veel commissierapporten. Af en toe veel voorstellen ook vanuit de vergadering. En dus veel vergadertijd. Elk uur vergaderen betekent 52 (en meer) bestede uren... De preses doet zijn best in het stroomlijnen van het geheel. Maar hij is gebonden aan het systeem... Wat denkt u van het uitwerken door de scriba's in de honderden brieven en de vuistdikke Acta na afloop? We zijn maar een klein kerkje. Zou er niet eens opnieuw nagedacht moeten worden over taken, prioriteiten en aanpak?

J.M.J. Kieviet

is. De Alfa en de Omega. Die Heere Die het begin en het einde is, uit het zaad van David (vs. 8).

Uit den zaden Davids

Toen het ging over de reactie op de prediking van Jezus (Joh. 7) werd ondermeer opgemerkt: zegt de Schrift niet dat de Christus komen zal uit den zaden Davids en van het vlek Bethlehem waar David was (Joh. 7:42). Nu wil Paulus door zijn aanwijzing niet slechts wijzen op de mensheid van Christus, hoe belangrijk dit ook is, maar op Zijn koningschap. Christus is het ware zaad van David en de Erfgenaam in geestelijke zin van de troon. We kunnen dit ook lezen in Lukas 1:32 en 33. Jezus Christus zit nu op Zijn troon in de hemel en vandaar uit regeert Hij. Bijzonder Zijn Kerk. Zijn dienst. Hij beheerst het dienstwerk. Vandaar de hartelijke opwekking tot steun, tot sterkte en toevorst: houd in gedachten dat Jezus Christus uit de doden is opgewekt (vs. 8).

Een blijvende zaak.

De aansporing van Paulus moet niet beperkt blijven tot een bepaalde tijd of situatie maar het is een levenszaak. Vandaar dat hij zegt: houdt in gedachten. Terecht staat inde kanttekening: dat is wees altijd gedachtig om dit artikel des geloofs dikwijls te overdenken en naarstiglijk in te scherpen zo tot troost van u en de gemeente als tot wederlegging der valse leraars die de opstanding loochenen. Paulus doelt dus op blijvend gedenken. De werkelijkheid van de opstanding en de vrucht daarvan. Als beeld kunnen we denken aan ouders die voortdurend denken aan het kind, dat in het ziekenhuis een operatie ondergaat. Ook al spreken ze over iets anders. Het kind is nooit uit de gedachten. Zo is het ook bij Paulus zelf. De opstanding van Christus werkt in zijn leven. Het is een stuk levenswerkelijkheid. Alles wil en kon hij gisteren ondergaan om Christus' wil. Timotheüs, houd de opgestane Heere in het oog. Hij leeft en zal Zijn almacht tonen. Wat een hart onder de riem. Hebben wij het vandaag nodig? De Koning weet in welke tijd we leven. Hebben wij Zijn bemoediging nodig? Immers Hij zegt: vreest niet, want Ik ben met u; zijt niet verbaasd, want Ik ben uw God; Ik sterk u, ook help Ik u, ook ondersteun Ik u met de rechterhand Mijner gerechtigheid (Jesaja 41:10).

Niet overtrokken

Aan zijn schrijven heeft Paulus toegevoegd: naar mijn evangelie. Wij moeten niet fronsen of een opmerking willen maken. Paulus kan en mag, ja moet zo schrijven. Voor ons is van belang en be-

tekenis dat wat we lezen in Galaten 1 de verzen 11 en 12. Dit moet erbij betrokken worden. Ik maak u bekend broeders dat het Evangelie hetwelk van mij verkondigd is niet is naar de mens. Ik heb hetzelfde niet van een mens ontvangen noch geleerd. Het is geen menselijk bedenkfel. Het is ook niet door mij uitgedacht. Dan was hij nimmer apostel geworden van Jezus Christus en had hij totaal anders geschreven en gesproken. Het evangelie had hij niet verzonnen, maar hij had het gehoord, geleerd en verstaan. Geloofd en daarom beleden. Timotheüs was er getuige van. Het heilsfeit had in zijn prediking een voorname plaats. Jezus Christus in de staat van Zijn vernedering en verhoging stond en staat centraal. Timotheüs heeft Paulus horen prediken, horen verkondigen. Het gepredikte woord heeft hij aanvaard. Het deed zijn kracht in zijn leven. Hij ging er door en uit leven. Het gehoorde kan Timotheüs tot vertroosting en bemoediging zijn. Welk een vaderlijke leermeester heeft Timotheüs. Hebben wij er ook één of in het verleden gehad? Wanneer het onderwijs geworteld is in het leven en het leeft dan komt er vandaag veel tegen op. Maar de werkelijkheid vergaat niet. Want het gehoorde, al is het jaren geleden, was naar en uit het Evangelie van Jezus Christus. Leven wij bij het geestelijk leven van het voorgeslacht? Heeft het waarde en betekenis voor ons? Wat wordt er vandaag van doorgegeven?

M.C. Tanis

IN MEMORIAM PROF. G. WISSE

Maandag 19 nov. J.I. was het 50 jaar geleden dat prof. Wisse overleden is. Zijn leven is niet vruchteloos geweest. De Heere had deze dienaar met vele gaven begiftigd. Zijn plaats in onze kerken is van betekenis geworden. Predikanten zijn door hem gevormd. Zijn prediking en zijn pastorale brieven waren voor velen tot zegen. Zijn tijdredes hadden inhoud. Ze waren veelzeggend. Vandaar dat kerken gevuld werden. Een interkerkelijk gezelschap was aanwezig. Wisse heeft meegewerkt aan de totstandkoming van de kanselboodschap. Een boodschap van de Generale Synode aan de kerken. Nu wel 54 jaar geleden maar nog van waarde voor het kerkelijk en persoonlijk leven. Zijn nagelaten geschriften zijn de moeite waard om gelezen te worden. Voor hoofd, hart en leven.

In Doorn ben ik bij hem geweest. Het contact is onvergetelijk. Bij pastoraal

onderwijs gaf hij ook iets door van zijn eigen leven. Bijzonder is mij bijgebleven wat hij zei: M'n jongen. Ik zie op tegen de dood. Ik heb in mezelf geen enkele bestaansgrond voor God. De rechtvaardige. De Heilige. Blijft de Heere mij niet aanzien in de Borggerechtigheid van Christus, het is verloren. Christus alleen is mijn levens- en stervensgrond voor God. Zijn gebed was: o God, wees mij genadig in Christus! Onverwachts stierf hij. Hij heeft de dood niet gezien. Door genade mag ook van prof. Wisse gelden: zalig zijn de doden, die in de Heere sterven, van nu aan. Ja, zegt de Geest, opdat zij rusten mogen van hun arbeid; en hun werken volgen met hen. Openb. 14:13,

M.C. Tanis

Boekbespreking

John Charles Ryle, Bent u gelukkig? paperback, 46 blz., € 6,90, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978-90-331-2092-3.

De auteur leefde van 1816-1900 en was predikant in de Anglicaanse Kerk. Op vierenzestigjarige leeftijd werd hij bisschop van Liverpool. Hij wist zich verbonden met het gedachtegoed van de hervormers en de puriteinen. Dit boekje gaat over Psalm 144:15b "Welgelukzalig is het volk, wiens God de HEERE is." Het boekje bevat behartenswaardige zaken die stof tot nadenken en zelfonderzoek geven. De auteur geeft aan waar het geluk niet is te vinden en waar het wel is te vinden. Het geluk is niet te vinden in rijkdom, eer en geleerdheid. Treffende voorbeelden uit de geschiedenis worden door de auteur vermeld. Niemand is gelukkig zonder God, Christus en de Heilige Geest (blz. 41). De oprechte christen, de christen in hart en leven, is de enige gelukkige mens. We lezen op blz. 29 "Hij wiens enige hoop de Heere Jezus Christus is en Zijn verzoening. Hij die wederomgeboren is en een werkelijk heilig en geestelijk leven heeft. Hij wiens godsdienst niet slechts een zondagse jas, maar een machtig allesbeheersend beginsel is, dat elke dag van zijn leven werkzaam is. Hij is de mens die ik bedoel, wanneer ik over een oprecht christen spreek."

Kerstconcert Bovenkerk Kampen t.b.v. SEZ

Concert in samenwerking met Reformatorisch Dagblad en Terdege!

STAPHORST/KAMPEN - Op D.V. vrijdag 14 december 2007 geeft het reformatorisch gemengd koor Cantilena uit Staphorst een kerstconcert in de Bovenkerk van Kampen. De opbrengst van deze koor- en samenzangavond is bestemd voor de Spaanse Evangelische Zending.

De SEZ werd in 1952 opgericht in een tijd dat de protestanten in Spanje erg verdrukt werden. Inmiddels heeft het werk zich verder uitgebreid naar Cuba en andere Spaanstalige landen in Latijns-Amerika. De zendingsorganisatie verzorgt met name onderwijs en cursussen en verspreid Bijbelse lectuur.

Het reformatorisch gemengd koor Cantilena uit Staphorst is in maart 2006 opgericht en staat sindsdien onder leiding van Evert van de Veen. Inmiddels telt het koor 112 leden. Ook het jeugd- en kinderkoor van Cantilena werkt aan dit concert mee. De ruim 100 kinderen zingen o.l.v. Johan van Arnhem. Vaste begeleider van Cantilena is organist Jan Grootenboer. Hij zal de koor- en samenzang op het hoofdorgel begeleiden. Henk van de Maten zorgt voor muzikale omlijsting op de vleugel. Verder werken mee: Erna Heutink (dwarsfluit) en het trompetduo Arjan & Edith Post.

Van deze avond wordt een live-opname gemaakt door Excellent-Recordings uit Nunspeet. De titel van de cd wordt 'Geschonken uit genâ'. De cd kost slechts € 12,50. U kunt deze cd in de kerk bestellen, zodat u een blijvende herinnering aan dit concert hebt. De cd verschijnt nog voor de kerstdagen van dit jaar. Mocht u niet bij dit concert aanwezig kunnen zijn, maar u wilt de cd wel ontvangen, dan kunt u deze bestellen via info@cantilena.nl.

Drs. B. Coster uit Spanje, zendingswerker van de SEZ, zal de opening en meditatie verzorgen. Coster woont en werkt reeds vele jaren in Catalonië (Spanje). Hij geeft o.a. les aan Bijbelscholen en gaat voor op de evangelisatiepost in Pineda de Mar. Hij zal op deze avond iets vertellen over zijn werk in Spanje. Er zal tijdens dit concert een collecte gehouden worden voor het werk van de SEZ. Van harte aanbevolen!

Het concert begint om 20.00 uur. De deuren van de kerk gaan om 19.30 uur open. De toegangsprijs bedraagt voor volwassenen € 5,00 en voor kinderen t/m 12 jaar € 2,50. Een gezinskaart kost € 12,50. Bent u in het bezit zijn van een **Erdee card** (www.erdeecard.nl) dan ontvangt u een aantrekkelijke korting op de toegangsprijzen: Kinderen betalen slechts € 1,00 en volwassenen € 3,00. Op de gezinskaart wordt maar liefst € 5,00 korting gegeven! Erdee card-houders betalen voor een gezinskaart slechts € 7,50! Parkeertip: Burg. Berghuisplein (gratis, ca. 5 min. lopen). Allen hartelijk welkom!

Bijbel met kanttekeningen in dundruk, handzaam formaat

Zonder Psalmen en formulieren

KTb30	zwart kunstleer, kleursnee	€ 45,-
KTb31	zwart bonded leather (leren toplaag), goudsnee	€ 75,-
KTb33	idem, met rits	€ 105,-
KTb35	leer, goudsnee	€ 125,-

Met Psalmen en formulieren

KTb40	zwart kunstleer, kleursnee	€ 60,-
KTb41	zwart bonded leather (leren toplaag), goudsnee	€ 95,-
KTb43	idem, met rits	€ 125,-
KTb45	leer, goudsnee	€ 145,-
KTb47	idem, met rits	€ 175,-

Onze showroom
is geopend
op ma. t/m vr.
van 8.30 tot
16.30 uur.

Gereformeerde BIJBELSTICHTING

Nijverheidstraat 21 • Postbus 168, 4140 AD Leerdam • Telefoon (0345) 61 01 55
E-mail info@gereformeerdebijbelstichting.nl • Gironr 1.355.824 t.n.v. penningm. GBS te Leerdam

Nieuw 'Bijbels dagboek voor jongeren'

Medio November heeft de Stichting Balkanzending een nieuw schriftuurlijk-bevindelijk 'Bijbels dagboek voor jongeren' uitgegeven. Het is geschreven door 14 predikanten uit verschillende kerkverbanden. Elke scribent heeft geprobeerd regelmatig een actueel thema te verwerken in de meditatie. Het dagboek is specifiek geschreven voor jongeren van het voortgezet onderwijs, in de leeftijd van 12 tot 18 jaar.

De deelnemende predikant zijn in alfabetische volgorde ds. B.J. van Boven, ds. J. Goudriaan, ds. J.M.D. de Heer, ds. J. D. Heikamp, ds. A. van Heteren, ds. Tj. de Jong, ds. A. Kort, ds. C.L. Onderdelinden, ds. B. Reinders, ds. A. Schultink, ds. M.C. Tanis, ds. A. Verschuure, ds. K. Visser en ds. H. Zweistra. Aanvullend op de 12 maanden is een aantal meditatie toegevoegd betreffende de heilsfeiten en een aantal overdenkingen over bijzondere dagen als huwelijk, dopen, biddag, dankdag etc.

Het dagboek kan direct besteld worden bij de Stichting Balkanzending, Postbus 57, 7950 AB te Staphorst. Per telefoon: 0522 - 46 2139, per fax: 0522 - 46 6060 of per mail Jac.Mussche@kliksafe.nl. Het dagboek wordt niet via de reguliere handel verkocht. Het boekje kost € 12,95 excl. Verzendkosten.

Zorg dichtbij

Rotterdam Gouda Veenendaal
Zwijndrecht Gorinchem
Goes *Actief in uw regio!*

Waar u ook woont,
Agathos brengt zorg dichtbij:
• Huishoudelijke verzorging
• Persoonlijke verzorging
• Verpleging
• Psychosociale zorg
Bel de Zorglijn (010) 264 07 77 en u krijgt uw rayoncoördinator aan de lijn. Agathos stelt zelf indicaties voor veel zorgvragen. Kunnen we geen indicatie stellen? Dan begeleiden we u bij de CIZ-aanvraag. U ziet, ook indicatiestelling is onze zorg!

Agathos
THUISHOUDZORG

T 010 264 07 77 | www.agathos-thuishoudzorg.nl

Zorg met een eigen kleur

Bonisa
Z E N D I N G

**Extra
Noodhulp
Watersnood
CHINA**

Hulp die aankomt

In het DaBiShan berggebied zijn duizenden mensen zwaar getroffen door overstromingen.

Akkers ondergelopen, oogst verloren gegaan. De extreme wateroverlast veroorzaakt diep persoonlijk leed. Extra noodhulp naar het rampgebied is urgent.

**Help mee!
Hulp komt aan!**

Postbank 31.555.32 o.v.v. Overstroming
Grachtweg 20, 2161 HN Lisse

Voedselhulp komt aan in het overstromingsgebied. Ter plekke wordt een dankdienst gehouden. De schade van de ramp is enorm. Bonisa heeft € 20.000,- extra beschikbaar gesteld voor hulp aan slachtoffers. Zullen de Chinese christenen niet tevergeefs naar uw hulp uitzien? "... geeft zij hen te eten."

www.bonisa.nl
0252 - 41 82 69

Najaarsactie SEZ

Actiedoel:
distributiepunten voor lectuur
op Cuba.

Betaalt u mee?
Giro 95200
Bank 3019.57.363
t.n.v. SEZ,
Veenendaal

Spaanse Evangelische Zending

Misión Evangelica Holandesa para España

SEZ, Postbus 273, 3370 AG Hardinxveld-Giessendam

tel. 0184 - 61 16 07 b.g.g. 0184 - 61 55 43

e-mail: sez@kliksafe.nl

www.sez.st

De bestuursleden van de SEZ behoren tot Prot. Kerk in Ned. (herv.),
Herst. Herv. Kerk, Chr. Geref. Kerken, Geref. Gemeenten,
Geref. Gemeenten in Ned. en Oud Geref. Gemeenten.

Friedensstimme

Evangelisatie en Bijbelverspreiding in de voormalige Sovjet-Unie

"...totdat
Hij komt..."

Gebarentaal

...is nodig om het Evangelie aan doven duidelijk te maken. Veel woorden uit de Bijbel zijn in de gebarentaal echter onbekend.

Met een elektronisch verklarend woordenboek willen onze Russische broeders hier verandering in brengen. Voor ontwikkeling en realisatie is een begroting opgesteld. Deze is te vinden op www.friedensstimme.nl

Postbus 15 | 2800 AA Gouda | TEL. 0182 - 538 544 | GIRO 41 32 334

Avondrust
Rotterdam-
IJsselmonde
T. 010 - 482 90 28

Rehoboth
Rotterdam-
Alexanderpolder
T. 010 - 420 98 06

SGZZH

dáár voel

ik me thuis!

Zelfstandig wonen in een comfortabel 2- of 3- kamerappartement voor senioren?

Van harte welkom in de serviceflats Avondrust en Rehoboth! U woont hier zelfstandig, maar kunt natuurlijk ook gebruik maken van onze zorg- en dienstverlening. Een bijzondere meerwaarde is onze reformatische identiteit. Kom zélf eens kijken!

Rondleiding? Meer informatie? Bel ons!

Door uitbreiding van onze werkzaamheden zijn wij op zoek naar:

LOGISTIEK MEDEWERKER

MET EEN COMMERCIËLE INSLAG

Olivet B.V. verhandelt, hoofdzakelijk internationaal, plantaardige oliën, vetten en aanverwante producten voor de diervoedersector, energievoorziening, chemie en biodiesel, vanuit het kantoor in de Regio Rotterdam.

Functie-omschrijving: Plannen van de tankautotransporten, i.c.m. een stukje buitendienst. Contacten met leveranciers/afnemers in Europa.
ca. 25 - 30 jaar.

Leeftijd

Wij bieden:

Een afwisselende baan in een ontspannen omgeving in een klein team.

Interesse:

info@olivet.nl of Postbus 853,
3000 AW Rotterdam.

Vakantie op Texel

De Verrassing.nl

Veertien accommodaties, waaronder acht bungalows en vijf nieuwe chalets.

De Noordel

Park achter De Verrassing. Vijf luxe bungalows met veel privacy.

De Noorderhoeve.nl

Twee vakantiewoningen voor zorgvakanties. Ook uitermate geschikt voor minder validen.

Boeken? Bel 0222 31 89 06

Nieuw 'Bijbels dagboek voor jongeren'

De Stichting Balkanzending heeft in november 2007 een nieuw schriftuurlijk-bevindelijk 'Bijbels dagboek voor jongeren' uitgegeven. Het is geschreven door 14 predikanten uit verschillende kerkverbanden.

Aanvullend op de 12 maanden is een aantal meditatie's toegevoegd betreffende de heilsfeiten en een aantal overdenkingen over bijzondere dagen als huwelijks, dopen, biddag, dankdag etc.

€ 12,95 (incl. verzendkosten)

Scribenten dagboek
 Dr. B.J. van Boven - Gereformeerde Gemeenten
 Dr. J. Goudriaan - Vrije Oud Ger. Gemeenten
 Dr. J.M.D. de Haer - Gereformeerde Gemeenten
 Dr. J.D. Heikamp - Hersteld Hervormde Kerk
 Dr. A. van Herten - Christelijke Gereformeerde Kerken
 Dr. Tj. de Jong - Hersteld Hervormde Kerk
 Dr. A. Kort - Oud Gereformeerde Gemeenten in Ned.
 Dr. C.L. Onderdelinden - Vrije Oud Ger. Gemeenten
 Dr. B. Reinders - Hersteld Hervormde Kerk
 Dr. A. Schultink - Gereformeerde Gemeenten in Ned.
 Dr. M.G. Tans - Christelijke Gereformeerde Kerken
 Dr. A. Verschuure - Gereformeerde Gemeenten
 Dr. K. Visser - Christelijke Gereformeerde Kerken
 Dr. H. Zwastra - Hersteld Hervormde Kerk

Bijkomend voordeel

Hoe bestellen?

Het dagboek wordt niet via de reguliere boekhandel verkocht. U kunt het dagboek direct bestellen bij de Stichting Balkanzending:

Per post: Postbus 57
7950 AB Staphorst
Per telefoon: 0522 - 46 2139
Per fax: 0522 - 46 6060
Per E-mail: Jac.Mussche@kliksafe.nl

Balkan
Zending

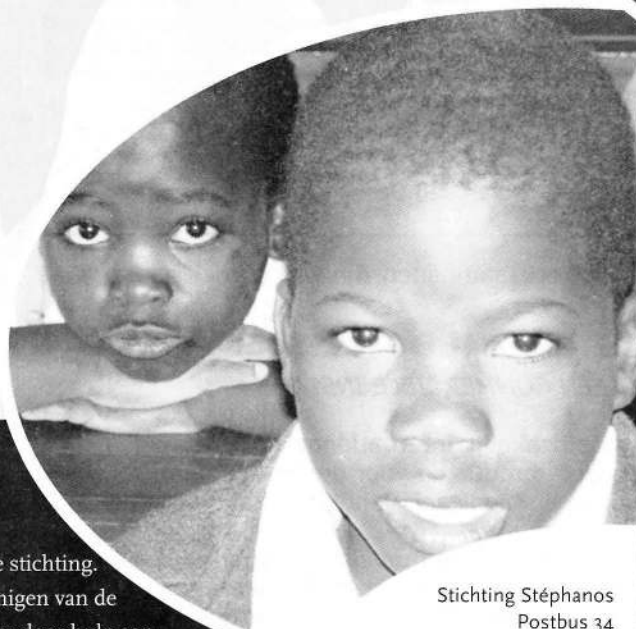
Geef weeskinderen in Malawi een toekomst!

Malawi is één van de armste landen ter wereld. Meer dan de helft van de 11 miljoen inwoners leeft er onder de armoedegrens. Met name door de ziekte HIV/aids is de levensverwachting in het land slechts 37,5 jaar. Het land telt inmiddels meer dan een miljoen weeskinderen.

Stéphanos helpt weeskinderen met onderwijs, voedsel, kleding, medische zorg en opvoeding. In het Stéphanos Children's Home wonen 110 kinderen. Op werkdagen komen nog eens 150 kinderen naar het weesdorp voor dagopvang. Daarnaast bereikt Stéphanos 2.700 kinderen in de omliggende dorpen.

Wilt u ons helpen om de weeskinderen van Malawi een toekomst te geven? Uw bijdrage is meer dan welkom op giro 19 95 04 t.n.v. Stéphanos, Harskamp

Afgelopen zomer heeft er een gewelddadige overval plaatsgevonden op het terrein van het weeshuis van Stéphanos in Malawi. Met uw bijdrage hopen we dit in de toekomst te kunnen voorkomen.

Over Stéphanos

Stichting Stéphanos is een interkerkelijke stichting. Het doel van de stichting is het helpen lenigen van de diaconale nood in Malawi. In het bijzonder door hulp aan weeskinderen en diaconale projecten. Voor de stichting werken vier Nederlanders in Malawi. Daarnaast zijn er verschillende lokale medewerkers in dienst. In het bestuur is de hele breedte van de gereformeerde gezindte vertegenwoordigd, dankzij de inzet van vele vrijwilligers blijft het percentage bureaunkosten beperkt tot 8%.

Stichting Stéphanos
Postbus 34
7950 AA Staphorst
tel. 0522- 46 44 28
info@stephanos.nl
www.stephanos.nl

Giro 19 95 04
t.n.v. Stéphanos, Harskamp

Wij bevelen het werk van Stéphanos van harte aan!

Ds. A.A. Brugge
Ds. D.J. Budding
Ds. A.A. Egas
Ds. L. Groenberg
Ds. A. den Hartog
Ds. D. Heemskerk
Ds. J.D. Heikamp
Ds. L.M. Jongejan
Ds. J. Joppe
Ds. J. Karels
Ds. M. Klaassen
Ds. A. Kort
Ds. L.W. van der Meij
Ds. J. van Rossem
Mr. C.G. van der Staaij
Ds. W. van Vlastuin
Ds. K. Visser
Ds. C. Vogelaar
Ds. H. Zweistra